

Bogens Tyngdepunkt ligger i Beskrivelsen af den spredte Bebyggelse. Tilstedeværelsen af denne for Bornholm ejendommelige Bebyggelsesform begrundes paa flere Maader: ved Jordbundsforholdene, ved den oprindelige Plantevækst, ved den relative Sikkerhed, som Ønaturen bød paa, og ved Folkekarakteren. — Meget interessant er Behandlingen af „Gaardrækkerne“, der nok før har været nævnt i Litteraturen (dog ikke i den geografiske), men her for første Gang indgaaende beskrives og sagligt begrundes. — Mens det tidligere har været nævnt, at Gaardene laa i Rækker langs Vandløbene og de „Gader“, ad hvilke Kvæget blev drevet til Højlyngen, og at enkelte Gaardrækker havde et fælles Navn, — er her gjort opmærksom paa den Krans af Gaarde, der betegner baade Inder- og Ydergrænserne for det oprindeligt — før Udskiftningen — opdyrkede Land: „Udmarksgrænserne“. Endvidere paa nogle Gaardstriber i den sydlige Del af Øen, og endelig er nævnt tre lange Rækker af Gaarde, der strækker sig i Retningen NNW—SSØ i Landet Øst for Hasle. — For den midterste af disse sidstnævnte Rækker paavises Sammenhængen med en Stilstandslinie for Isranden, mens en østligere Stilstandslinie i denne Egn falder sammen med Udmarksgrænsen og altsaa ogsaa markerer en Række. — Forf. mener, at Gaardrækkerne muligvis maa opfattes som Etapper under den agerdyrkende Befolknings Fremrykken fra Kysten, den yderste Gaardrække er ældst, den inderste — østligste — er yngst. — Maaske er dog Forholdet det, at den lette, sandede Jord her som andre Steder i Danmark først er taget i Brug, og at Sammenhængen mellem Bebyggelseslinier og Israndslinier skal ses paa denne Baggrund. Iøvrigt rummer Bogen talrige interessante og fortræffelige Iagttagelser vedrørende Stationsbyernes Udvikling, Fiskerlejernes Beliggenhed (nogle af Havneindløbene viser Sammenhæng med Diabasgange), Sammenhæng mellem Havnetype og Kysttype, de Elementer, der præger Byplanerne, o. s. v. — Sproget er klart og nøgternt og Fremstillingen let læselig. En Bog, der kan anbefales til alle, der nærer Interesse for Anthropogeografi og Danmarksgeografi.

Johs. Reumert.

G. Gruelund: Danmarks Vareproduktion og Omsætning. En Oversigt (21×15 cm, 125 S., med mange Illustrationer). Gyldendal, København 1929.

Denne Bog er bestemt til Brug ved Undervisningen paa Købmandsskoler, men den maa have Interesse for betydeligt videre Kredse. — Forf. betegner i Forordet beskedent sin Bog som et Forsøg og bemærker, at den i overvejende Grad indeholder Stof, hentet fra andre Bøger. Den maa kaldes et meget vellykket Forsøg, og Behandlingen

af Stoffet er i alle Tilfælde Forfatterens egen. Den anskuelige Opstilling af Stoffet og det klare Sprog, der ikke tynges af den uhyre Mængde Kendsgerninger, der her er samlet sammen, lader ikke Læseren mærke Vanskelighederne ved det store Arbejde, der maa være gaaet forud for denne Bogs Udsendelse. — Mange af Kilderne har i hvert Fald næppe været let tilgængelige. —

Bogen giver en Oversigt over det danske Erhvervsliv, en Oversigt, der indeholder alt, hvad der maa kaldes væsentligt, og er ført helt up to date. Og hvor det har været muligt, er det geografiske Moment draget frem i Forgrunden, hvilket gør Fremstillingen endnu mere værdifuld. —

Indvendinger kan selvfølgelig rejses mod et og andet. Hvorfor er f. Eks. Oliepalmen ikke nævnt blandt de vigtige Olieplanter?

At fremhæve et Afsnit af Bogen paa Bekostning af de andre er egentlig ikke let. — Landbruget er behandlet kortfattet, men fortræffeligt.

Hver enkelt Varegruppe indenfor Industrien er beskrevet, saaledes at man baade faar Besked om eventuel Produktion af Raastoffer her i Landet eller Indførsel fra Udlandet og da hvorfra, Forarbejdningen og dennes Historie, Produktionsmængde i Forhold til Forbrug, Indførsel af den færdige Vare fra Udlandet eller Udførsel af et dansk Produktionsoverskud; og hvor Tal fra tidligere Aar kan give Perspektiv i Forholdene, som de er nu, er saadanne Tal anført. —

En Bog, der paa det bedste kan anbefales.

Johs. Reumert.

Anton Mohr: Den persiske Bukt. En politisk-geografisk Studie. (14×20 cm, 173 S., 9 Tavler og 1 Kort). Aschehougs Forlag, Oslo 1929.

Mohr har en lykkelig Evne til at gribe store, geografisk-politiske Motiver og behandle dem paa en saadan Maade, at alle rimelige videnskabelige og artistiske Krav opfyldes. Med hans bekendte Værk „Kampen om Oljen“ (Oslo 1925 og 26) i taknemmelig Erindring er det med betydelige Forventninger, man aabner Bogen om den persiske Bugt, og disse opfyldes fuldt ud under Læsningen. Kærnepunktet i Fremstillingen er de forskellige Faser i Omraadets politiske Udvikling, og dette stærkt dramatiske Thema behandles paa en usentimental og objektiv Maade. Bogen kan paa det varmeste anbefales til alle, som formaar at interessere sig ogsaa for den Del af Verden, der ligger uden for Danmark, og som har Øje for det betagende i de store Verdenskræfters Kamp om den økonomiske og politiske Magt.

Niels Nielsen.